

Pirineus Digital, 10/12/25

En el Dia Internacional de les Muntanyes...

El dia 11 de desembre tenim un bon motiu per reflexionar, manifestar gratitud, i prendre consciència d'aquest llegat que hem rebut

DESEMBRE 10, 2025



Jordi Pau Caballero.

JORDI PAU CABALLERO.- El dia 11 de desembre, és l'escollit per la FAO - Organització de les Nacions Unides per a l'Alimentació i l'Agricultura- per a commemorar el Dia Internacional de les Muntanyes, que enguany estarà dedicat a les glaceres. Tanmateix, l'Assemblea General de les Nacions Unides va proclamar 2025 com a l'Any Internacional de la Conservació de les Glaceres (IYGP, per les sigles en anglès) a fi de sensibilitzar sobre la funció fonamental que exerceixen les glaceres, la neu i el gel en el sistema climàtic i el cicle de l'aigua, així com sobre els efectes de glaç. El seu objectiu és promoure la col·laboració mundial, enfortir la investigació científica i impulsar polítiques i mesures que protegeixin les glaceres i els processos criosfèrics. I aquest any

s'ha iniciat acompanyat de la proclamació, el 21 de març, a partir d'aquest any, com a Dia Mundial de les Glaceres.

Segons apareix publicat en la Tesi Doctoral “Dinàmica del paisatge als Pirineus al llarg dels últims 10.300 anys” de Rodríguez González, JM. Departament de Biologia Animal, de Biologia Vegetal i d'Ecologia. Facultat de Biociències. UAB juny, 2024, *“El 2022 només quedaven 18 glaceres al Pirineu, amb una superfície total de 170 ha, de les quals únicament 9 tenen moviment propi i poden ser considerades glaceres com a tal. La resta són simplement geleres permanents de reduïdes dimensions. Es concentren en els massissos més elevats dels Pirineus centrals i són, de major a menor superfície, les glaceres de la Maladeta – Aneto, Gavarnie – Mont Perdut, Perdiguero, Vignemale, Posets, Balaitús, Infernos, Munia, i Mont Valier. Totes elles es troben per sobre dels 2.700 metres, confinades als circs envoltats per pics de 3.000 metres d'altitud...”*.

La darrera glacera documentada al Pirineu català va ser la de Feixant – La Tallada, situada a la Vall de Mulleres

L'any 2021, el **Parc Natural de l'Alt Pirineu** va reivindicar el seu passat glacial i per fer-ho va editar un pòster que reproduïa l'extensió de la glacera més important del sud dels Pirineus, la de la Noguera Pallaresa, que va arribar al seu màxim fa més de 40.000 anys, amb 63 quilòmetres de longitud i 600 metres de gruix. La glacera anava des del Pla de Beret fins a gairebé Sort. Havia arribat a tenir un gruix màxim de 730 metres a Bonabé, 600 a Esterri d'Àneu i 365 m a Llavorsí. I la darrera glacera documentada al Pirineu català va ser la de **Feixant – La Tallada**, situada a la Vall de Mulleres, al límit més occidental de Catalunya, un dels aparells glacials menys estudiats de les darreres dècades. Encara el 1985 es podien veure tres sectors amb gel residual a la base de l'aresta dels Agulletes, entre el Pic de Feixant i el Tuc de Mulleres, però el procés de degradació s'accelerà fins a la seva desaparició l'any 1990.

Les glaceres han modelat el paisatge i el relleu del nostre benvolgut Pirineu, dotant-lo de la seva personalitat, i convertint-lo en un dels sistemes muntanyosos més importants d'Europa. Valls, morrenes, cubetes i llacs, fruit del modelatge glacial, un paisatge el qual encara en podem gaudir i interpretar, d'una singular riquesa geològica, biològica i humana, que ha condicionat l'adaptació, la subsistència i les formes de vida dels seus habitants. Així doncs, i encara avui -o potser avui dia més que mai-, perquè són tan importants. Tal com ens argumenta la FAO:

Cinc dels últims sis anys han presenciat la reculada glacera més ràpida mai vista

Les muntanyes són els dipòsits d'aigua del món

Al voltant del 70% de l'aigua dolça de la Terra es conserva en forma de neu o gel; i l'escorriments de les glaceres és fonamental per al subministrament d'aigua potable, la biodiversitat, l'agricultura, la indústria i l'energia hidroelèctrica. Gairebé 2.000 milions de persones, inclosos molts pobles

indígenes, depenen de l'aigua de les muntanyes per a les necessitats essencials quotidianes, els mitjans de vida i les pràctiques culturals.

Les glaceres s'estan fonent ràpidament a causa del canvi climàtic

Cinc dels últims sis anys han presenciat la reculada glacera més ràpida mai vista. Entre el 2000 i el 2023, les glaceres van perdre 6.542.000 milions de tones de gel. Ja han desaparegut unes 600 glaceres, i moltes més desapareixeran si les temperatures continuen augmentant.

El desglaç de les glaceres afecta, sobretot, les comunitats muntanyenques vulnerables

Les comunitats de muntanya dels països en desenvolupament solen figurar entre les més pobres del món i prop de la meitat ja no tenen prou aliments per al seu creixement, desenvolupament i una vida sana. Els canvis en el ritme de desglaç de les glaceres i la neu afecten la seva capacitat per cultivar i augmenten el risc d'inundacions i lliscaments de terrenys. Actualment, més de 15 milions de persones a tot el món són altament vulnerables a les inundacions causades per llacs originats per la fosa de les glaceres.

Moltes més glaceres desapareixeran si no es fan esforços immediats i ambiciosos per frenar les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle i adoptar estratègies d'adaptació

La pèrdua de les glaceres significa també una pèrdua del patrimoni cultural

Molts pobles indígenes i comunitats de muntanya veneren les glaceres com a estada de déus i esperits, fonts sagrades d'aigua i símbols d'identitat. En 50 llocs declarats Patrimoni Mundial de la UNESCO, 18.000 glaceres perden 58.000 milions de tones de gel cada any. Es preveu que, per al 2050, desaparegui un terç de les glaceres d'aquests llocs.

Es necessita una acció mundial per conservar les glaceres per a les generacions futures

Moltes més glaceres desapareixeran si no es fan esforços immediats i ambiciosos per frenar les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle i adoptar estratègies d'adaptació. Les iniciatives liderades pels joves i la combinació dels coneixements dels pobles indígenes amb la ciència poden orientar les polítiques sobre les àrees protegides, l'ús sostenible de la terra i els sistemes d'alerta primerenca, per abordar les interrupcions en el subministrament d'aigua i els riscos derivats del desglaç.

Podem encara mirar cap a un altre costat? Com a pirinencs, com a muntanyencs, o com el que vulgueu, el dia 11 tenim un bon motiu per reflexionar, manifestar gratitud, i prendre consciència d'aquest llegat que hem rebut, forjat en una magnitud de temps incomprensible a ulls dels humans, però

que sí que poden contemplar amb immediatesa -i malauradament, en molts indrets ja només amb retrospectiva-, la seva espectacularitat i bellesa.